

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak
a kiadó hivatalhoz (Első magyar egye-
sületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18
sz. a.) intézendők.
Bérmegtelen levelek el nem fo-
gadtatnak.

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt. félre 10 frt. ne-
gyedévre 5 frt.
Beiktatási díj: 6-hasos petit-sor
5 kr., bélyegdíj mindenbeiktatásért 30 kr.
A „nyilt-tér”-ben
4-hasos petit-sor 20 kr.

Uj előfizetés

FÜGGETLEN LAPOK további folyamára.

April-juniusi évnegyedre .5 ft. — kr.
April-szeptemberi félre 10 — „
April-decz 3 évnegyedre 15 — „
Egy óra 1 — „ 70 — „

A kiadó-hivatal,
3 korona utca 18. sz.

A nagyváradi egyházmegyei kath. értekezletnek az ország Hercegprimáshoz intézett felirata.

Főméltóságú Herceg-Primás!
Kegyelmes urunk!

A n.-váradai egyházmegyeének ka-
tholikus értekezlete mai nap tartott
tanácskozási ülésén egyházmegyei iránti
kegyelet- és érdekeltségétől indítva
hazafelé nem tisztelték ismerte, az új
alkotmány alapján és szellemében, a
nemzet többségét képező öskatholika
egyház önállóságának, autonómiájának
érdekeiben a nagyméltóságú vallás-
és oktatásügyi miniszter urhoz intézett
feliratában a magyar katolikus egy-
ház autonómiájának mielőbbi me-
gadását kéri, az ott ki-
fejtett szellem- és irányban.

Az értekezlet ugyanis elérkezett-
nek hiszi már az időt, hogy a kormány
figyelme felhívassék az egyházunk
autonómiáját naponta hangosabban
követő alkotmányos katolikus közvé-
leményre, mert az szilárd meggyőző-
dése, hogy a magyar katolikus egy-
házunk határozatlan és rendezetlen
jogállása, a kormányhatalom alatti
helyzete az összes katolikusoknak oly
sérlem, melynek hallgatag tűrése egy-
értelmű lenne egyháznak és alkot-
mányos jogaink iránti közönységgel.

Ezen viszás és jogellenes helyze-
téből a magyar katolikus egyház —
szerintünk — az öt megillető alkot-
mányos önállásra csak úgy emelked-
hetik fel, ha Hercegség és a nagy-
méltóságú püspöki kar, az összes ka-
tholikus hívek bizalmas közrehatása-
val, egyházunk autonómiájának mi-
előbbi valószínűsítését erélye-
sen kieszközölni méltóztatik.

Ertekezletünk keletkezésétől fogva
beismerte a kath. egyház kormá-
nyának isteni szervezést és ezzel
a kapcsolatban levő egyházi jog-
körét. S midőn az összes katolikus
hívek számára az autonómiát igényli,

a fentebbi jogkör szentélyé-
be hatni épenséggel nem kíván. De
azonáltal, nem talán valamely jognyere-
mény vagy túlsúly befolyás ingeré-
ből, hanem magasabb indokból, magá-
nak az egyháznak érdekében szükség-
esnek véli, hogy a kath. hívek köz-
önységének mindazon befolyás és
mindazon jogosultság meg-
adásának biztosították, mely
nélkül sem a magyar kath. egyház al-
kotmányos autonómiája, sem a hívek-
nek az egyház- s kormányhozi őszinte
bizalma meg nem szilárdulhat, sem a
hívektől az egyházra oly igen szük-
ses tevékeny érdekeltség, sem azon
erős támasz és meleg pártolás nem
várható, melyre pedig átalakulási kor-
szakunkban, még inkább a bekövet-
kezhető válságos időben egyházunk-
nak igenis nagy szüksége van és
lehet.

Mi, értekezletünkön egybegyűltük,
midőn leplezetlenül feltárjuk Hercegség
előtt aggályunkat, Hercegség-
edre a tisztelet egyik legnemesebbével,
az őszinteség és bizalom tiszteletével
kivánjuk üdvözölni! Igen — nyugta-
lanítja tudniük vallásos és alkotma-
nyos érzelmeinket az autonómia kér-
dése megoldásának halasztása. Mivel
mi azt ohajtánók, hogy a magyar kath.
egyház autonómiájának kivívásában
Hercegség és a nagyméltóságú
püspöki kar azon elismerésnek örven-
désesen hogy magas hivatása pályáján
az összes kath. hívek bizalmával talál-
kozott, és az autonómia megállapítását
nem az idegenítő merev jogi hajhat-
lanságon, hanem inkább az engesztelő
és szívetek hódító kölcsönös méltá-
nyosság alapján kívánja létesíteni.

Erre nézve már nagyon ohajtandó,
hogy a kath. hívek meggyőződjenek,
melyek Hercegség és a nagyméltó-
ságú püspöki kar az autonómia kér-
désének megoldására a ka d a l-
lyozólag nem hat. Mert be kell
vallanunk, hogy egyházmegyéink terü-
letén is kezd éledezni azon hiedelem,
mintha egyházunk autonómiája tár-
gyalásának halasztása a világi kato-
likus hívek iránti bizalmatlanságból
és jogféltékenységből eredne. — Mi
nem osztjuk ezen hiedelmet, mi biza-
lomal járunk Hercegséghez és a
nagyméltóságú püspöki karhoz, mi fel-
ismerjük az autonómia megoldásának
nehezségét, de épen azért félünk a to-
vábbi halasztástól, mert ez az említett
hiedelem növekedésére alkalmat szol-
gáltatna.

Az autonómia mielőbbi valószínűsítését
igényelni látszanak több kedvező kö-
rülmények is. Hazánk belállapota

esendes; a vallási felekezeteknek irán-
tunk hangulata békés és méltányos;
a vallás- s oktatás-ügyi miniszter urnak
autonómiánkra vonatkozó alkotmányos
nézetei megnyugtatók, végre külviszo-
nyaink is egyelőre legalább nem ag-
asztóak. De vajjon mindez kedvező-
len fordulatot nem fog-e vehetni?
Pedig ha a kedvező viszonyok köze-
pette is nehéz az autonómia kérdésének
megoldása, kétszeresen nehézé válik
viharos időben vagy bonyolult viszo-
nyok közt.

Mindezeknél fogva alázatosan kér-
jük Hercegségedet, méltóztassék a
nm. vallás- és közoktatásügyi minisz-
ter urhoz intézett s tisztelettel másol-
tatban idemlékelt feliratunkban fog-
lalt és az autonómia mielőbbi valósi-
tását sürgető kérésünket kegyesen
pártolni.

Kik egybebaránt mely tisztelettel
maradtunk a n.-váradai lat. és görög
szert. katolikus egyházmegyéek híve-
nek N.-Váradon márc. 31 én össze-
gyűlt értekezlete.

Bányászatunk.

Előttünk hever a nagybányai ke-
rület bányaparosainak főpetitója az
országgyűléshez.

Mint ki ama kerület bányaparosainak
fátumait 1830-tól fogva ismerem
s közvetlenül sem egyik, sem másik ol-
dalról érdekelve nem vagyok, szabad-
on így nyelveim nézetimet tájékoztásul
elmondani:

Magyarországnak egy pontján sin-
esen a bányapar olenyűzőtt hely-
zetben, mint a nagybányai kerületben.
Teljesen a kincstári kezelés befolyása
alatt a szerint javult vagy súlydott az
ipar állapota, a mint a kincstári banya-
igazgatás vezetése változott s szelle-
mében jótékonyabb vagy károsabb lón.

A mostanok értéré soha nyomasz-
tóbbr nem volt, mint épen most a letelt
20 év alatt, s a bányászat is, érteve
a magánipart megdöbbentőleg siet a vég-
pusztulás felé.

A mit e részben mondandó vagyok,
tényeken alapuló igazságok, melyek-
nek valószínűsítését meggyőződéssel
a kormánynak csak jó akaratától
függ.

Kezdetül fogva két érde van a
bányapar körül hazánkban éles küz-
delemben: a kincstári nyereségének
emelésé és magánipar fennállása.

részéről mindig jutalom és méltánylás
követte, elképzelheti mindenki, minő
következései lettek ennek magára az
iparra nézve.

A cape-rape-rendszer utolsó időben
legmagasabb fokát érte el. Egyetlen
magyar bányásztelepünk az országban
Felsőbánya a legégrekiáltóbb erőszak-
kal jogos és nyugalmas birtokában
feldulva szinte tönkre tétetett. A ma-
gánipar az egész kerületben végszín-
lésben teng.

1834-ben egy magasabb szellemű
bányavezető személyes befolyásával
a kormányzó udvari kamara ellenére
a Felsőbánya a legégrekiáltóbb erőszak-
kal jogos és nyugalmas birtokában
feldulva szinte tönkre tétetett. A ma-
gánipar az egész kerületben végszín-
lésben teng.

A nagybányai kerület az ország
többi kerületei közt sajátságos állás-
ban van, ott a bányapar a viszonyok
fejlődése folytán annyira össze van
fűzve a kincstári kezeléssel, hogy
könnyen el nem választható, nincs is
reá ok, csak józanul kezeléssék.

Az egész kérdés a körül forog:
ezen kezelésnek alapjául mi tétessék
elvíli.

A bányapar nemzetgazdasági eme-
lése e
Vagy a kincstári percznyi jogta-
lan nyereségye?

Ha az első, akkor a metallproductio
hazai érdeke a főszempont, s akkor
minden igazságtalan és jogtalan teher-
szabásnak meg kell szűnni, a mi a ma-
gániparosok illettek, azt ki kell adni,
minden elfedett s titkolozó kezelésnek
véget kell vetni. Ez uton természetes,
hogy a metallproductio emelésében
még az ország közjövödelme is büsá-
san megterül az emelkedett ipar jöve-
delmi adójában. De közvetve is az
ország tőketermelése hathatós lendü-
letet nyerhet.

Ha mind eddig a kincstári jövedel-
mének emelése az ipar, jog és igazság
rovására is a cél, akkor pálcát kell
törni a bányapar fölött ott, de leg-
alább köteles az államkormány meg-
ösvni egyeseket tőkétik és munkájok
további kockázatától és nemesebb
gyilkolni egyszerre, mint lassu méreg-
s a orozva.

Annnyit mondhatunk, hogy a szel-

lem, melylyel a bányaparokat kerületben
kezeltek, soha sötétebb nem volt, mint
épen napjainkban. Azt is mondhatjuk,
hogy e szellem megtörésére igen kevés
kilátás mutatkozik, s e miatt a kerü-
letben a lehangoltság nagy, a remé-
nyek igen alászállottak.

Nem rég a miniszterium egy igen
szerencsés választást tett s a nagy-
bányai kerületi kohászat (olvasztás)
élér: egy oly kapacitást szemelt ki,
melynek mind tehetsége szakmájában,
mind magasabb nemzetgazdasági fel-
fogása nagy eredményeket keltett az
egész kerület bányaparosainál.

A miniszterium Leitner bárót
küldötte le a kohászat vezetására.

Nemcsak nem csalódtunk várako-
zásainkban, sőt erélyes fellépése tulha-
ladta reményeinket.

Ó, ki a kohászat felelős vezetője,
kit annak évi eredményei, ha balul üt-
nének ki, első sorban terhelnek, kimu-
tatja, miszerint a kincstári tetemes jog-
talan összegeket von el a bányaparos-
tól, s ez által az iparfejlődésnek nagy
károkat okoz.

A czáfolhatlan számeredmények-
hez mért árleszállításokat indítványoz
emlékfogva a bányapar könnyítésére.

Es az eredmény mi?

Ott lenn a kincstári képviselői közt
a legélesebb támadások tárgya, s már
„megférhetlen”-nek hirdették, s
ellene minden mozgásba hozatik.

S itt fenn? Még az idő mutatja
meg, mi lesz sorsa. Mi ismerve mind a
dolgok állását, mind a személyek vi-
szonyait, boldogok volnánk azon hit-
ben, ha bírnánk, hogy lesz elegendő
sors elszántság szigoru igazságot
szorgáltatva gyökeresen megtörni a
rendszer s az ottani iparnak biztosabb
jövőt készíteni.

Erre csak a miniszter maga volna
szer, ha saját szemével behatni a dol-
gok mélyébe időt venne magának, s
pártatlan értesülés nyomán szokott
erélyével nyulna be a megoldás men-
tébe merészen és habozás nélkül.

A megoldás egyszerű, mi megkiesér-
lendjük körvonalozását.

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, ápril 4.

A képviselőház ülése.

Kezdeté 1/11 órakor.

Elnök: Szentiványi Károly.

Jegyzők: Radich Ákos és gr. Ráday

László.

Jelen volt miniszter: gr. Mikó Imre.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolva

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

Ráth Károly beszéde a „Ludas Matyi” sajtóperében.

„Tisztelt esküdt urak!

A vallás és a közérkölciség az emberi
társadalom alapja. Csak ismert igazságot
mondok ki, midőn az álltom, hogy gondolni
sem lehet, miképen állhatna fenn az emberi
társadalom a földön azon hír nélkül, hogy
tul is van jövedőbeli itélőszék, melyet egy
mindenható változhatlan kéz gyakorol.

A földi büntetőkönyv egymagában, bár-
mily szigoruaak volnának is határozásnyai,
soha sem fogják meggátolni a gonosz tet-
teket, melyek a társadalmat aláássák.

A közérkölciség elválaszthatlan a val-
lástól, melyből ered. A ki a vallást megtá-
madja, a vallásos erkölcsiség ellen vét, mert
ez utóbli alapját fenyegeti.

Épen ezen nagy, szent és rendithetlen
igazságért történik, hogy mindenütt, a hol
csak féligmeddig civilizált társadalom léte-
zik, a vallás és közérkölciség a törvények
által védelmezettik.

E védelmet nyújtják hazánk törvényei
is, különösen az 1848-diki sajtótörvény, mely-
nek 5-dik §-ában kimondatik „a ki a köz-
és vallásos erkölcsiséget, valamint a tiszte-
letreméltó szokásokat gáncsolja, egy évre ter-
jedhető fogsággal s 400 forintig pénzbírság-
gal büntetettik.”

A „Ludas Matyi”-ban megjelent, és vá-
dnamak alapul szolgáló cikk, a most idézett
törvény alá esik, mert oly vétséget tartal-
maz, a mely a sajtótörvény 5-dik §. körébe
tartozik.

Említett lap az ugynevezett élelapok so-
rába tartozik, vagy legalább oda akar tar-
tozni.

Tulajdonosa és felelős szerkesztője mu-
lattató lapnak nevezi a nép számára; az azon-
ban káros, minden erkölcsi érzületet sértő tar-
talmát tekintetbe vesszük, inkább nevezhet-
nök a népmegrontására szánt lapnak.

Az élelapok feladata az emberek vis-
szátságait, teoriáikat és gyöngéiket éllel
megjelölni, azokat ostorozni, s általánvéve a
társadalom ferde oldalait nevétségessé tenni.

Az ieriminált cikk címe: „Hogyan
jött létre a vegyes házasság?” eléggé jel-
lemezti annak themáját.

A vegyes házasságok kérdése minden-
esetre oly komoly és kényes természetű, hogy
nem tartozik élelapba, mert oly kérdést nem
lehet a komikum terére átvinni, a nélkül,
hogy egyszeremind a vallásos érzületet is ne
sértenők.

A cikk szerzője mindamelllett ezt tette,
és már ez által is elárulta malitiosus szán-
dékát.

Érintett cikk tartalmának minden rész-
letéből kitétnik a katolikus vallás, főleg pe-
dig szokásainak s szertartásainak lealaco-
nyítási szándéka.

Szerző a vegyes házasságok ellen felme-
rült aggodalmakat maga az Atyaisten által
desavouáltatja, mely czéllól istenkáromló
gyalázatos mondatot ad szájába. A cikk,
irodalmi természeténél fogva adoma, tartalma
röviden e következő:

Egy kath. püspök, mint a klerus követe,
Rómába megy, hogy onnan a vegyes házás-
ságok ügyében határozatot hozzon magával,
Rómába ér és meggyilk a baja, mig audien-
tiát nyer. Végre bebocsáttatik a vaticánba, s
miután ennek fényes termei megnyitak szá-
mára, letérdel a pápa előtt.

Őszentsége, a ki Krisztussal egy kis-
aszalt mellett tartilozott, háboritva lévén játé-
kában, a lábcsókra lehajolt püspököt hara-
gosan megtámadja, ez azonban előadja
kültetését és Krisztus által a második kö-
szába az atyaistenhez utasitattik.

A püspök tovább esuszik térdein, és
eljut a másik szózába, a hol az atyaisten,
szűz Máriával puszpángfa asztalka mellett
piquetiroz.

Az öreg barátságosan szólítja meg őt
s kérdi miért jött, minek előadása után így
válaszolt.

„De ugyan kedves fiam! Hogyan esi-
nállhatok magatoknak ily semmisségek-
skrupulusokat, vegyetek rólam példát; lát-
játok, én már sok század óta élek e derék
zsidóasszonyonnyal és még eddig semmi kel-
lemetlenség sem történt közöttünk. Ne irigye-
ljetek mások boldogságát, hanem szerezzétek
azt meg magatok számára is. Menj édes ba-
rátom, és közdöl drága magyarjaimmal ezen
határozatomat.”

Az atyaisten e felelete a gúny éle.

Szerző az által, hogy az atyaisten is
conubinatusban él, a vegyes házasságok
ellen felmerült aggodalmakat nevétségessé
teszi.

Az adoma előadása által még inkább
megismerteti romlott irányát.

A vaticán őszentsége a pápa lakhelye
oly módon eseteltetik, mintha tivornyahely
volna, melyben a pápa és az isteni lények
idő töltésből csak testi élvezeteknek élének.

Az atyaisten, Krisztus, szűz Mária, va-
lamint a pápa főszereplők az adomában,
mint semmittevő, hibás, frivol lények mutat-
tatnak fel, illetőleg mint olyanok karrikiroz-
tatnak.

Kérdem már az esküdt urakat, vajjon
csak fő vonásaiban másolt eljárása és elő-

adása a szerzőnek nem kétségbevonhatlan és
hallatlan kigunyolása-e a religiónak.

Vajjon nem utálatgerjesztő merény-e az,
melylyel a szerző az embereknek legszentebb
s legboldogítóbb meggyőződését sérti?

Vajjon nem Istenkáromlás-e, melyet a
szerző elkövet az isteni lény megbántalma-
zása által, ki előtt az emberiség imádvá ha-
jol meg.

Lehet-e nagyobb gúnyt űzni a vallással,
mint ha a mindenható Teremtő, az Isten ma-
ga, kinek imádása minden vallás közös
alapja, élez és nevétségesség tárgyává tétetik?

Azonban nemcsak a vallást és vallási ér-
zetet sérti a szerző, hanem gúnyt űz a köz-
erkölcsiségből is.

Lásunk élc, mily triviális és szennyes
kifejezések- és élelzetek használ.

Mindjárt a cikk elején gúnyt űz a pá-
pából, mint minden üdvnek ing és gatyá-
ban járkáló forrásából.

Azon roszakaratu megjegyzést teszi,
hogy a vaticánnak, vagy mint ő mondja földi
mennyeinek ajtai előtt nemcsak sz. Péter,
hanem inkább két felfegyverzett zsandár
áll őrt?

Beszéli, hogy a Krisztussal tartlizo pápa
épen négy kilenczest s egy quartot mondott
ki, midőn a püspök a lábcsókra megjelen,
előtte haszn esuzott, de ugyanazon pillan-
atban Krisztus is négy alsót mondott, s a pápa
calculusában megboszankodott, s megtámadá
a püspököt.

Mit keres ön itt, s mi az ördögöt kíván
tőlem? A püspök a legtrivialisabb kifejezé-
sekben adja elő küldetését, de Krisztus fél-
beszakítja őt ezen szavakkal:
„Ej kedves barátom! Menj dolgozra,
nektünk nincs időnk ily haszontalanságokkal
veszödni! S elküldé a püspököt az Atyais-
tenhez a másik szózába.

Továbbá elmondatik, hogy a püspök a
másik szózában legnagyobb bámulatára
Urunk Jézus Krisztus Atyját találta, egy
pompás szűz Máriával piquetirozva, minek
megpillantásánál nagy zavarba jött; azonban
az öreg ur barátságos felszólítására előadta
ügyét; „Ide utasitattam, világok Ura! taná-
csot kéni, hogy mit tegyünk odabaza a fe-
bér néppel.

Erre az Atyaisten adta ugyanazon fele-
letet, melyet fentebb említék t. i.: „Vegyetek
példát rólam, ime én ezen zsidónóvel élek”
mondá szűz Máriára mutatva, még pedig
századok hosszú során át, a nélkül, hogy
köztünk valami kellemetlenség előfordult
volna.

Eddig tart az adoma, melyhez a cikk
írója leggyöcsébb megjegyzéseket csatol,
azonban ezeket nem is akarom ismételni.

Tisztelt esküdtársak! Vajjon nem találja-e
magát legérkölcényebben sértve bárki is, ha
egy neki kedves egyént bizonyos harmadik
megsért? vajjon nem bántana-e bárki is, ha
szüleit, jótévőit, vagy különösen oly személyt,
kizeh őt a szeretet és tisztelet csatolja, egy
harmadik megbánt.

Bizonyára oly közönység nem létezik,
mely mindezen bántalmak dacára hidegvé-
rűségét megőrizné.

S mennyivel inkább sérti az emberi ke-
belt, ha vallásos meggyőződését és tisztele-
tét, tehát azon szent érzelmeket, melyek iránt
minden igazságszerető ember a legnagyobb
pietással viseltetik, kiserlik meg lealázni?

Mondják meg önök, nem sérti-e ez leg-
drágább hitük, vallásos meggyőződésük és
öntudatukat.

Nem botránkoznak-e meg önök azon pó-
riás és aljas kifejezéseken, azon undort keltő
élelzeteken, melyektől e cikk, ugy szólván,
hemzseg, s melyek által nem csak a kath.

gyűlésnek nyujt... az alispáni elő... hogy az iródi... mind Szolnokon... a nagyméltóságon... gy felirat intéz... vétele megállapí... Egerben 4 és... aporítására, s az... néve előlege... személyzetnek... ggal való szapo... miniszteriunhoz

város, ugy Sáros- és Szathmár megye köz... ségének hasontartalmu megkeresések. — Mindezen átiratok a mai napon a törvényh... tóságok rendezése s a nemzetiségi kérdé... megoldása ügyében véleményes jelentéste... tellel megbízott küldöttség elnöke Szalay... József biztományi tagnak azzal adtak ki:... hogy a nevezett küldöttség ezen átiratok kö... vetkeztében általában a honvédelem rendé... zése ügyében javaslatot készítsen, s a legkö... zelebbi érvényes biztományi ülésre mu... tassa be.

Felolvastott Eger városa képviselő tes... tületének fölterjesztése, mely szerint a városi... közközlésének fölülvizsgálatát a megye... által eszközölni kéri. — Tekintve azt, hogy... Eger városa közközlésének fölülvizsgá... latát az 1848. előtti időkben is mindig kivét... lesen eszközöltették, s mintán az ily első bíró... sággal felruházott város közigazgatási állása... az 1848. évi törvények szerint a régióban meg... hagyott, ezen kivételhez helytelenül fogva... Eger városa évi közközlésének fölül... vizsgálatát a központi főbiziró előterjesztése... folytán, a biztomány fogja eszközölni.

INTÉZET S EGYLETEK.

— A budai honvédegyelet számos alá... írással a jegyzőkönyvi kivonatot küldött... be a „H.”-nak, melyben kijelenti, hogy az... országosan választott központi bizottságnak... az elnök által felosztásait el nem ismeri, s... ama biztományi határozatait, mind addig, míg... az országos közgyűlés máskép nem ren... delkezik, érvényeseknek s irányadóknak... tekintti.

— A budapesti munkásegylet ön... képzőkörének tanári kara különféle hitfele... kezetek és társadalmi osztályokból követ... kező tagokból alakult meg: Bockelberg... Ernő testgyakorló, Brodbek Ferdinand épít... ezeti felügyelő, Császár Károly piarista s... gymm. tanár, Körner Frigyes keresk. akad... igazgató, Lederer A. ir. tanoda igazg. Ma... rossy Szilárd hírlapíró, Sasváry L. nyelvta... nar. Egyelőre rajzot, számtant, szép és he... lyesírást, magyar, német, francia, angol... nyelvet s tornászot tanítanak. A tanítás... husvét után azonnal megkezdődik.

— A debreczeni tornaegylet april... 1-8 napján megkezdte rendszeres működé... sét. Ez egy évesnél is ifjabb együletnek 78... pártoló és 108 működő tagja van. Előbbiek... 3, utóbbiak 4 főt fizetnek évenként. Tanórák... minden héten kétszer.

— A váci siketnémák intézetének... igazgatósága terjedelmes értesítést küldött... be hozzák az intézeti növendékek felvételére... néve. Mai esti lapunkban hoztuk és figyel... metztetjük rá olvasóinkat.

- Az egyenlőségi kör f. évi april... 5-én d. u. 4 órakor Klapka György elnöke... lete alatt tartandó közgyűlésének napirendje... f. hó 3-án a választmányi ülésben megváltozt... atván következőleg állapított meg:
1. Titkári jelentés az igazgató választ... mány működéséről.
 2. 1868. évi költségvetés.
 3. Választmányi előterjesztés az 1867. é... vben behajtott körtágok kötelessége kezdeté... nek meghatározásáról.
 4. Toldy István indítványa a polg. há... zasságról.
 5. Schweiger Márton indítványa a gabo... na termékek után szedett városi díjak meg... szüntetése tárgyában.
 6. Térey Pál indítványa a „magy. álta... lános kiviteli társulat és gazdasági hitelbank... ügyében.
 7. Thantóffer Pál indítványa a latin és... görög szertartású katolikusok vallási autonómia... jánya tárgyában.
 8. Ferencsik Gábor indítványa az ó-budai... es. k. ruhabiztományok a hazai ipar eme... lése szempontjából leendő szervezetei vonat... kozólga.
 9. Négy hiányzó választmányi tag meg... választása.

A választmány nevében.
Kozmóvszky Antal,
alelnök.

— A budapesti ügyvédi egylet f. hó... 2-án tartott bírói szervezeti, magánjogi per... rendtartási és jogtanulmányi szakosztályi költ... ségvetés tárgyai voltak a szakosztályi költ... ségvetés, a miniszteri ügyvéd rendtartási... elomunkát — s nem javaslat, mint tévesen... hirdettették — és az országgyűlési biztomány... által átdolgozott „perrendtartási” javaslat... A költségvetés tekintetében elfogadtattott a... Dr. Siegmund Vilmos ur által bemutatott „költsé... gvetési előirányzás”, és az osztály... szükségleteinek fedezésére 116 frt. 80 kr... utalványoztatott, mely összegnek kiszolgál... tatása iránt a rendes ülés fog megkeresetni... A költségek kímélése tekintetéből elhatározt... ott a meghívásokat ezenul nem postán... küldeni szét, hanem fölkerüni a fővárosi hírl... lopokat, hogy ezek közhírre vételét elvállalni... sziveskedjenek. A „miniszteri ügyvédrend... tartási előmunkát” az elnök által, kapcsol... latban a bécsi ügyvédi kamara és a birod... tanács követkelték azzal a biztományi jav... laslatával mutatott meg és Dr. Bróde és Ma... tolay urak indítványára egy albizottmánynak... azon utasítással adott ki, hogy ezen összes... munkálatok alapján szerkeszzen egy emlék... iratot, mely egy önálló ügyvédrendtartás... alapveit foglalja magában. Ezen albizott... mányba tagokul megválasztattak: Pósfay... Matolay, dr. Bróde, Janicsek, dr. Siegmund... dr. Apáthy, Tatay és Aradi urak. A „per-

rendtartási javaslat” szinte egy albizottmán... ynak adatott ki mielőbb benyújtandó véle... nyomadás végett Ezen biztományba tagokul... felküldött utján megválasztattak Pósfay, Ja... nitsek, Szabó Albert, Bogdány, dr. Apáthy, dr... Siegmund és Matolay urak.

— A sz. Istvánról címzett beteg... temetkezési egylet f. hó 19-én d. e. 9 órakor... a pesti fővárosi helyiségében közgyűlést fog... tartani.

UJDONSÁGOK.

Pest, april 4.

— Tegnapelőtt ő felsége a király... általános kihallgatását adott, most azonban... valószínű, hogy az ünnepek előtt, audientia... nem lesz, a kérvények azonban a kabinet... iródnak elfogadtatnak. — A király több... nap óta az ittlévő bécsi miniszterekkel ta... náscokzik; tegnap a tegnapelőtti esti vonat... tal ide érkezett Giskra és Potocki miniszte... rek előadásait hallgatta meg a felség.

— Ha a királyné lebetegése a... husvéti ünnepek előtt történék, egy husvét... hétfejjén a budai Gellérthegyen népűn fog... rendeztetni. A legújabb orvosi véleménye... rint a születendő királyi gyermek maholnap... fogja legelőször a napvilágot meglátni.

— A magy. kir. pénzügyi miniszte... riumban, mint azt hitelt érdemlő forrásból... tudjuk, tegnapelőtti tanácskozmány tartott... t, melyen a magyar pénzügyminiszternek kívül... még több magas állású hivatalnok, valamint... a lajhántali miniszter Brestli is részt vett... A tanácskozmány tárgya azon nemetajku hi... vatalnokok jövő alkalmaztatása volt, kik a... magyar nyelv nemtudása miatt nálunk többé... nem alkalmazhatatnak. Halljuk, hogy a bé... esi pénzügyminiszter ez alkalommal oda nyi... latkozott, hogy ezen egyének mint számfel... ti hivatalnokok a bécsi pénzügyminiszteri... nál alkalmaztassanak.

— A női erények és nemes sziv... ündöklő példája felsége királynéknak, ki eddig... is számos jótékony egylet főnökségét ellá... tta, ismét a jótékonyág hervadhatlan... koszorujába egy örökké illatozó virágot fűz... te, midőn a budai jótékony nőegylet és... az elagott nők gyámló intézetének fő... növiségét, mint olyant, melynek működé... se felett legmagasabb megelégedését kifejez... heti, elvállalta. A főudvarmesteri hivatal... tegnap napon értesíté e legmagasabb elh... atározásról az egylet elnökeit, br. Senneynt.

— A helybeli izraelita elemi tanó... dak igazgatóságától visszalépett Krieger... helyébe az oktatásügyi miniszter Kohn Sá... muelt nevezé ki.

— Az oktatásügyi miniszter előtt... tegnap Kula izraelita hitközségének küldött... se jelent meg, mely e hitközség az egybe... hívott izraelita értekezlet határozatai feletti... véleményes jelentését nyújtá át. A miniszter... ismert költői tehetségéhez képest, költőleg... szep beszéddel felelt; melyből mint óhajtott... azon állítását említjük meg, midőn magát or... vosnak mondja, ki a legtöbb sérelmekre egy... és ugyanazon enyhít használja — a sa... ba d a s g o t. Vajha teljesülne is e gyógyszer... alkalmaztatása!

— A belügyminiszter tudósítása... szerint hat, Budán élő honvéd számára 350... frt utalványoztatott segélypénz fejjében.

— Egy újabb belügyminiszteri ren... delet folytán Nagy-Beeskerek mezővárosá... nak, a provisorium alatt felfüggesztett teljes... tanácsa, ismét visszaállítottatott.

— A Szechenyi szobor biztomány... e napokban Engel József műtermében e szob... or mintáját megsejmelve e feletti megele... dedését nyilatkozt. A biztomány ez alkalom... mal elhatározta, hogy a szobormintáját, a le... enő szobor nagyságában, az akademián elől... felállíttatja, hogy ez által a szobor helye... nagysága és az alkalmazás helye pontosan... meghatározathassék.

zetiségi egyházakban jobbra szerbek javá... ra dönté el a kérdést, s most a románok kö... vetelik, hogy a kérdéses esetben a kormány... döntsin, a szerbek, hogy a bíróság, pör utján... E tárgybun minden sectioiban nagy vita... folyt, míg végre több közlülök azon határozat... hozta, hogy ezen ügyekre egy állandó válas... tot bíróság alakíttassék, honnan csak a hét... személyes táblához lehessen felebbezni. (P. C.)

— A pesti esküdtzsek tegnapí... tárgyalását Bun bajai ügyvéd pöre képezte... a Pester Journal ellen. E lap ugyanis egy cik... kében azt közölte, hogy Bunt keresik, mert... több clientsét megcsalta, és ellene több fenyt... törvényesíték vizsgálta van megindítva. Ezért... kéri Bun valamí ezer forintban elmarasztatni.

— Lukács Dénes, honvéd tüzér-erz... des apr. 1-én meghalt; temetése 3-án d. u... Nádudváron végezték. Ő egyike volt a 48... diki mozgalom legserényebb, de legte... vékenyebb jelenségeinek. Az elhunyt nagy... érdemeket szerzett magának, lelkesedéssel... szolgált a haza szent ügyét, kitartással kitz... dott és szenvedett érte, míg a halandók kör... belhelten sorsa őt is utóléte.

— A honvédségügyi alából segély... zendők közé felvett volt honvédek, özvegyek... és árvaik részére történt 6-dik utalványozás... közzétételét, mely által utjalg kilenczven... részesülnek, segélyezésben.

— Országos költségvetésünk h... r szerint jövő kedden vagy szerdán fogja a ko... rmány a képviselőház asztalára letenni. A leg... közelebbi napokban felmerült többemű szük... ségletet folytán, mint hírlk, nem igen fogunk... annak öröndhetni, hogy első budgetünk egé... szen deficit nélkül kerülhetne elő.

— Lónyay és Brestl pénzügyminis... ter közötti bir szerint megállapodás történt... a sóárna néve, mely e szerint 5 frt. 80 krra ha... tározatának.

VEGYESEK.

— Ő császári s apostoli királyi Fel... sége f. évi február 22-én kelt legelsőbb el... határozásával Róyer János párisi városi ír... o, a mult évi világtárlat alkalmával a m... nezeti muzeum részéről kiállított tárgyak... megőrzése körül tanúsított buzgalma elisme... réssel, koronás ezüst érdemkeresztet legke... gyelmesebben adományozni méltóztatott.

— A magyar királyi pénzügymin... iszter Gayer Antal ó-gradskai vámsze... dőt a mitrovitzi mellékvár- és sóhivatalhoz... vámszedőt, Theodorovich Sándor klenaki... vámszedőt pedig ugyanazon hivatalhoz ellen... örré nevezte ki.

— A magyar királyi pénzügymin... iszter Kosovácz Fridolint és Preyszler Gyulá... t III. osztályú vámhivatali tisztékké, báró Ba... seli Miksa, vámhivatali segéd tisztét és Müller... József vámszedőt III. osztályú vámhivatali... tisztékké, és végre Stojkovics Lukács, teme... vári adóhivatali, Josipovich Péter iródat se... géd tisztéket pedig I. osztályú vámhivatali... segéd tisztékké nevezte ki.

— A kir. pénzügyi miniszterium... folyó évi február 22-én 8284 sz. a kelt ren... detelével a kassai és pozsonyi kir. kincst... ügyességet f. é. martius 22-ik napjától kezd... ve felosztatván, teendőket a pesti kir. kincstá... ri ügyességre ruháztatnak át.

— Furesa házasság. Besztercebánya... törvényesített két következő furesa esett foglalko... ztatja. A vádlotti egy pasztor, ki a mult... farsangon egy szép leányt vett nőül, azonban... a házasságot nem skarta áldáskövetni, küll... nösen a fiatal menyecske volt folyvást lehan... golt és szomorú, sokszor sirt, s általában lát... hogy nagy bú epeztí. Végre engedett... rokonai unszolásának s bevallá, hogy férje... férfiruhába öltözött nő.

KÜLFÖLD.

Franciaország. A törvényhozó tes... tület párisi tudósítások szerint valószínűleg... tovább fog tartani, mint a hogy azt egyelőre... hitték, és attól lehet tartani, hogy nem egy... hamar fog valamely nagyobb kérdésben ter... vényjavaslat tétetni a ház asztalára, csakis a... munkások ügyében választott bizottság fe... jezte be valószínűleg munkálatait. Az ülés... szak tehát még távol van attól, hogy teendőit... befejezze, mert még sok fontos törvény kell... hogy a ház elébe terjesztessék, minők a rok... kant munkásokról szóló, a párisi adósságot... tárgyaló, a dunkerquei kikötő, végre a költ... ségvetés és államadósságról szóló. Hírlík... hogy a költségvetési bizottság mindenütt... hol eszközölhető, megtakarításokat akar teni... mint mondják, a hadi kiadást 40 vagy 50... millióval szándékoznak alább szállítani.

A szeptemberi szerződés változtatással... ismét érvényre fog jutni. A mi a módosítást... illeti, az egy pótlógyűlésköb fog állani, mely... nek tartalma az lesz, miként az antibesí legió... katonái megszüntek francia katonák lenni, hogy... pápai katonákká lehessenek, a tisztekre... néve azonban kivétel tétett, ezek ezután is... a francia hadsereg tagjai maradnak.

M. hó 30-án a tuileriakban miniszteri... tanács volt, melyben a kamara fölúslatásá... nak kérdést tárgyalattott. Az eredmény meg... nem jött tudomásra, csak annyi ismeretes, hogy... a császár és Pinard a fölúslatás mellett, Rouher... és Lavalette pedig ellene voltak.

Angolország. Az angol alsóház a jelen... állásak alatt már másod ízben foglalkozik... az ir egyházakkal. A vita e nagy fontos... ságu kérdés fölött, melynek kimenetele a... hármas királyság minden lakójának köb... lésfeszültségben tartja, mint már jelentettük, m... hó 30-án vette a képviselők házában kezdeté... és habár minden jel oda mutat, hogy a ko... rmány nevében Stanley által előterjesztett... módosítvány, mely a kérdést a reformált... parlamentum összeállítás elnapoltatni kívánja... fogja a többséget megnyerni, és az az ir egy... házi kérdés végleges megoldása, vagy cabi... netválság a jelen pillanatban nem valószínű... mindazáltal a kérdés nagy hordereje megér... demli, hogy olvasóinkat az ir egyház viszo... nyaival és azon állásponttal közelebbről meg... ismeressük, melyet a parlament kebelében... levő pártok e kérdés irányában elfoglaltak.

Irland lakói közül, kiknek száma mint... egy 5 1/2 millióra rug, 4/5 millió, tehát több... mint 77%, a római kath. egyházhoz tartozik;... az anglikán egyház mindössze 400,000 lelket... számlál; mintegy félmillió a protestantismus... leve. VIII. Henrik ideje óta az uralkodó ál... lamegház anglikán volt. Az angol királyok... az által igyekeztek e vallást Irland földén... terjeszteni, hogy a gazdag katolikus ala... pitványokat a kath. papoktól elvették, és az... anglikán papnagynak adományozták. Az an... gol királyok buzgalma néha annyira ment, hogy... még oly helyeken is, hol az anglikán egyhá... znak egyetlen híve sem volt, gazdagon adomá... nyozott anglikán egyházakat állítottak föl... A kath. egyház csak túrt vallásnak te... kintetett, és hívei önmaguk voltak kényte... lenek egyházukról gondoskodni, papjaikat... tartani, iskoláikat fizetni. Az irlandi an... glikanus privilegizált állása egész napjainkig... fenntartotta magát. Az angol kormány gon... doskodását más egyházakra csak annyiban... terjesztette ki, hogy a presbyterián felekez... tetet, mely Erin szigetén némi haladást... tett, évenként 50,000 frt. sterling segyében... részesíti.

A kath. egyház elnyomatása régi idők... óta egyiket képezte Irland sérelmeinek. A... katolikusok emancipációja óta tétettek kísér... leték e sérelem orvoslására, egész komolysá... gal azonban csak a mostani kormány vette... az ügyet kezébe, midőn egy commissiót nevez... tet ki azon czéllal, hogy Irland egyházi... viszonyait megvizsgálja, és javaslatot tege... n a létező bajok orvoslására. E commissió még... nem fejezte be munkálatát. A kormány pedig... csak akkor szándékozik radikális reformja... vaslatokkal föl lépni, midőn a küldöttség mu... kálatait be fogja fejezni. Minthogy azonban... a feni mozgalom és ezzel kapcsolatban az ir... nép elégedetlensége nőttön nő, Disraeli elhatá... rozta, egy javaslatl lépni föl, melynek... célja, egy kath. egyetem fölállítása Irland... számára.

Gladstone a Disraeli által tett javaslatra... három resolutióval felel. E három resolutió... az, mi fölött a képviselők házában m. hó 30-án... a vita megkezdődött. A Gladstone által elő... terjesztett három resolutió oda van irányozva, az... ir felekezettek egyenjogúsítását az által... eszközölni, hogy az uralkodó egyház eltör... lése kimonassék, vagyis, hogy ez életben... levő egyházi javadalmak birtokainak szemé... lyes sérelme nélkül, az államegyház javai az... állam javára secularizáltassanak, és az an... glikán egyházzal maguk a hívek gondosko... djanak ép úgy, mint a többi egyházak hívei.

A kormány nem tartotta szükségesnek... a Gladstone-féle resolutiók ellenében homlok... támadást intézni, hanem beírte csupán egy... szánymozdulattal, midőn a Stanley-féle mó... dosítvány által az alsóház megmondására... bizta, vajjon nem volna-e jobb, e nagy fontos... ságu kérdés végleges megoldását az új pa... rlament összeállítás elhalasztani, mely sokkal... hibvebben fogja Nagy-Britannia lakosságát... képviselni. Hogy a többség használni fogja... e kitérést, hogy ez által minden felelősséget... magáról elhárítson, ez annál valószínűbb... midőn Laing, egy határozottan szabadelvű... férfi azon javaslatot tette, hogy a ház fo... gadjék el ugyan elvében a Gladstone-féle... resolutió, annak valóítását azonban tartsa... fenn az új parlament számára.

A parlamentben az ir vita már ötök... nap foly, és még mindig nem lehet megítélni,

mi lesz kimenetele, mi lesz eredménye. Az... angol lapokban sokat beszélnek a közeli mi... niszterválságról, a kormány valószínű lemo... nására, arról is, hogy Gladstone veszi át a... miniszterelnökséget, és hogy a parlament föl... fog oszlani. Az angol könyomatu lap azon... ban igen kételkedik, hogy ma már miniszte... rválságról lehetne szó, mert igen kérdéses... vajjon a kormány, még ha az ir egyházkérdé... sében vereséget szenvedne is, késztetve... érezné-e magát a lemondásra, vagy a parla... ment fölúslatására.

A conservatív lapok fenyegetésére, hogy... a fölúslatás apodictikus bizonyossággal vár... ható, nem sokat lehet adni. Miután a ko... rmány ismételtén kijelentette, hogy a reform... általt parlament egyedül illetékes az ir egy... házi kérdésben dönteni, csak ellentmondásba... jönne, ha új parlamentet hívná össze a régi... választási törvény alapján, hogy ez határo... zon. Ily puffadó lövések nem fogják a sza... badelvű pártot megfélemlíteni, meg kevésbé... pedig azon fölúslások által, melyeket a ko... rmány az egész országban terjeszt és az egy... házak ajtára kifüggesztett, hogy a tömeggel... elhitesse, miszerint egy forradalmi párt az... egyházat és államot halomra akarja dönteni... és a protestáns vallást megsemmisíteni.

Sokkal valószínűbb az, hogy a benyujt... tot módosítványok, és a vita folytában elő... terjesztett pótlóindítványok, a tárgyalásnak... előfordulat fogynak adni, hogy még a ko... rmányra kedvezőtlen szavazás is nem tekin... tethető általa politikai elítélteésének. Egy... angol lap azon különös körülményre hívja... fel a figyelmet, hogy épen 33 éve annak, midőn... John Russell lord az alsóházban indítványt... tett, miszerint alakuljon bizottság az ir... egyházkérdést, tárgyalására, és hogy az e... fölötti vita egy egész hétig tartott, s végre, hogy... Russell indítványa akkor 422 szavazattal... 289 ellenében elfogadtott. Azóta e kérdé... s nem mozdult előre, de azóta az idők és... nézetek is változtak, és bármi is legyen a... szavazás eredménye, az bizonyos, hogy az ir... egyházintézmény fenállása már ezutánra nem... számíthat évekre.

Törökország. Emittettk már, hogy... Aali pasa nagyvezér visszatérte után Candia... ba a szultánval közölte az ottani állapotokat... és küldetésének eredményét. Aali pasa ezt... nemcsak szóval tette, hanem írásban is. A föl... kelés okául a kosmopolitikus forradalmat, a... pressiót, melyet a tévítara vezetett közvéle... ménny az európai cabinetekre gyakorol, a kré... tai családok igtáztatását Görögországba... és az orosz igazságokat említi. Az irat az... tán kimutatja, hogy ezen három legfontos... sabb izgató elem kivonta magát a porta ko... rmányának egyes befolyása alól, mivel ki... vírlől nyert táplálékot. Azért a nagyvezér... küldetésének arra kellett szorítkoznia, hogy... a lakosság szabadelvű követeléseinek eleget... tegyen.

Azon szemrehányást, hogy a porta Gó... rögország ellenében gyűngőnek bizonyult be... a nagyvezér azon megjegyzéssel czáfolja... hogy egyedül azon rokonszenv, mely az... összekoecozanás kezdetétől fogva külföldön... mutatkozott, akadályozta meg azt, miszerint... a porta Hellasznak háborút üzenjen. A szí... gen kifejezett működésére átmenve, előszá... mlálja Aali pasa az ígéretekét, melyek tétet... t s melyek egy valóban demokratikus szer... vezetet alapítanak meg, és jótáll, hogy a... sziget kibékítésén Hussein pasa igazgatása... alatt bizonyos, mielyet a külső beavatkozá... sok és a menekülték szállítása idegen hajók... által megszűnik. A török hivatalos lap ezen... utóbbi az oroszoknak tett szemrehányást még... határozottabban formulázta s a felkelés meg... nem szűnéséért egyenesen az orosz kivándor... lási ügynökségeket teszi felelősékké. A mit... Stanley lord a parlamentben a krétai fölke... lésről mondott, tökéletesen megegyez Aali... pasa tudósításával.

Abyssiniából ismét érkeztek hírek, melyek... m. hó 8-ig érnek. Sir Robert Napier még... Antal közlelében állomástott, hol hossz... szabb ideig tartózkodott, hogy magát élelmi... szekkel lássa el, és a bennszülöttek, kik... kenyeret, lisztet, vaját, mézet és vágó marhát... nagy mennyiségben hoztak, annyira meg... könnyítették munkáját, hogy több hónapra... van ellátva a szükségessékek. Egy kis ne... hezségel kellett az alkalommal kúdenie, midő... lveid ideig erősenyében apály uralkodott, mivel... a bennszülöttek nem fogadták el aranypenzt, ez... lűtpénz meg nem volt elégsé... ges mennyiségben, egy Zulából érkezett új... szállítmány azonban eltávolította az aka... dályt.

Az angoloknak legjobb eszköze, mivel... a bennszülötteket a maguk részére tudják... birni, kérésig kivül a tallérok, de hatalmuk... ról az abyssiniak nem sokat tartanak. Szá... mukat a bennszülöttek keveselik, ágyúikat... kicsinyeknek tartják, csak puskáik és elefántaik... tetszenek nekik félelmeseknek, és nem... kevésbé csodálják, hogy e maroknyi embere... k meg merik támadni a rettentő Theodort. Ez... előbbi tervét, Magdalában elzárkozni, félre... tette és a talantai felföldön a Dsdeda-völgy... egy hegyén száncozta el magát. Serege hallomás... szerint 10,000 puskával és 16 ágyuval bir. Ezen állás... által arra kény... szeriti az angolokat, hogy őt megtámadják... és megverjék, mielőtt meg Magdalába indul... nának, mivel különben oldalról s hátulról... fenyegeti, mi egy ölet, mely európai tanácsra... enged követhetetleni.

A foglyokkal most jobban bánik, de gon... dosabban őrzi, nehogy, földieik közleléstől... fölhasználva elsőközjenek. Az európai tábor... nok is már szervezte seregét s előkészítette a... harcra. A bennszülöttek segítik a máhált to... vább szállítani, mi az előnyomulást igen... könnyíti. Mindazáltal a főtábornok második... ben 4000 ősszvert vásároltatott Egyiptomban... Az egész indiai kísérlet, mely eddig a hadse... reget kísérte, Zulába küldetett vissza. Ascha... ghitól kezdve a sátrak is hátrahagyatnak és... a csapatok a pusztá földön fognak hálalni. Thiser... ezredes azt sem akarta megengedni, hogy... czukor, rhum és thea vitessék a katonák... után, de egészségí szempontok más gondolatokra... bírták, mert a csapatok az éjféli fagyok miatt nem... küllözhetik a meleg italokat.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVANYI J. MIHÁLY.

